

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць

ВИПУСК 11

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Рівне - 2003

4

УДК 811.161.2

У збірнику вміщені статті з проблем українського мовознавства науковців, аспірантів кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету та науковців інших ВНЗ. Основні теми поданих публікацій стосуються актуальних питань граматики і лексикології, словотвору та лінгвістики тексту.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів-філологів.

Редакційна колегія:

Головний редактор   **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
дійсний член Академії наук вищої школи України

Заступник головного
редактора   **Шевчук Степан Іванович**, кандидат філологічних наук, професор,
директор Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного

університету

Члени редакційної колегії:

1. **Бойко В.Г.**, доктор філологічних наук, професор кафедри фольклористики Національного університету ім. Т.Г.Шевченка (м. Київ).
2. **Вихованець І.Р.**, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу історії і граматики української мови Інституту української мови НАН України (м. Київ).
3. **Вокальчук Г.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
4. **Галич О.А.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української літератури Луганського державного педагогічного університету.
5. **Голомб Л.Г.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Ужгородського державного університету.
6. **Гуйванюк Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
7. **Давидюк В.Ф.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри фольклористики Волинського державного університету ім. Лесі Українки (м. Луцьк).
8. **Денисюк І.О.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Волинського державного університету ім. Лесі Українки (м. Луцьк).
9. **Дунаєвська Л.Ф.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри фольклористики Національного університету ім. Т.Г.Шевченка (м. Київ).
10. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української мови Донецького національного університету.
11. **Зелінська Л.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
12. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
13. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
14. **Поліщук Я.О.**, доктор філологічних наук, доцент, зав. кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
15. **Радишевський Р.П.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Національного університету ім. Т.Г.Шевченка (м. Київ).
16. **Турган О.Д.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Запорізького державного університету.
17. **Удалов В.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Волинського державного університету (м.Луцьк).
18. **Чирков О.С.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри теорії літератури Житомирського державного педагогічного інституту ім. І.Я.Франка.

Упорядники: *Якимчук О.І., Кузьмич О.О.*

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол №2 від 26 вересня 2003 р.).

*За точність і грамотність публікацій відповідають автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.*

Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет
(вул. Остафова, 31, кафедра української мови)

ISBN 966-72-81-04-9

нішу в українському мовознавстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агафонова Н.П. Сложносоставные новообразования в русском языке начала 20-х годов XX столетия//Труды Самаркандского гос.ун-та: Вып. 250: Исследования по русскому и славянскому языкознанию. – Самарканд: 1974.– С.187-191.
2. Герман В.В. Індивідуально-авторські неологізми (оказіоналізми) в сучасній поезії (60-90-і роки): Автореф.дис. ...канд. філол. наук.– К.: 1999.– 22 с.
3. Григорьев В.П. Поэт и слово. Опыт словаря.- М.: Наука, 1973.– 455 с.
4. Григорьев В.П. Словарь языка русской советской поэзии: Проспект.Образцы статей. Инструктивные материалы. – М.: Наука, 1965. – 223 с.
5. “З’являються нові слова у мові”/ Укл. Г.М.Колесник// Тичина П. Квітни, мово наша рідна!- К.: 1971. – С.95–171 [Словник авторських неологізмів П.Тичини].
6. Калинин В.М. Теория и практика лексикографии поэтонимов (на материале творчества А.С.Пушкина).- Донецк: Юго-Восток, 1999. – 247 с.
7. Клименко Н.Ф. Словоскладання. Абревіація // Словотвір сучасної української літературної мови / Відп.ред. М.А.Жовтобрюх. – К.: 1979. – С. 314-403.
8. Колесник Г.М. З’являються нові слова у мові // Тичина П. Квітни, мово наша рідна! – К.: 1971. – С.196 – 200.
9. Конкордація поетичних творів Тараса Шевченка: В 4-х т./ Ред. і упоряд. Олега Ільницького та Юрія Гавриша. – Нью-Йорк; Едмонтон; Торонто. – 2001/ Наук. Тов-во ім.Шевченка в Америці, Канадський Ін-т Українських студій [Рецензія]// Слово і час. – 2003. – № 3. – С.83.
10. Орфографічний словник української мови. – К.: Довіра, 1994. – 864 с.
11. Перцова Н.Н. Словарь неологизмов Велимира Хлебникова. – М.: Вена Ханзен, 1995. – 471 с.
12. Плющ М.Я. Словотвір //Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К.: 1997. – С.254 – 304.
13. Полухина В., Пярли Ю. Словарь тропов Бродского (На материале сборника “Часть речи”).- Тарту: 1995.- 342 с.
14. Пустовіт Л.О. Словник української поезії другої половини ХХ століття (семантико-функціональний аспект): Автореф. дис. ...доктора філол. н. – К.: 1993. – 37 с.
15. Словник української мови: В 11т. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1970. – 799 с.
16. Сjuta Г.М. Мовні інновації в українській поезії шістдесятників та членів Нью-Йоркської групи: Автореф. дис. ...канд. філол. н. – К., 1995. – 18 с.
17. Торсуева И.Г. Контекст// Лингвистический энциклопедический словарь.– М.: Сов. энциклопедия, 1990. – С.238-239.
18. Шанский Н.М. Очерки по русскому словообразованию. – М.: Просвещение, 1968.
19. Шанский Н.М. Развитие словообразовательной системы русского языка в советскую эпоху// Русский язык в нац. школе.- М.: 1967. – № 3. – С.6.

Резюме

В статье анализируются отдельные аспекты теории и практики лексикографирования авторских лексических новообразований. Особое внимание обращается на сложные случаи разработки словарных статей “Краткого словаря авторских неологизмов в украинской поэзии XX века”.

УДК 81’367.623

Наталія Гаврилюк

ЕМПІРІЙНІ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІ ПРИКМЕТНИКИ У ТВОРЧОСТІ НЕОКЛАСИКІВ

Сучасний етап розвитку лінгвостилістики відзначається активним дослідженням мовотворчості (зокрема індивідуально-авторського словотворення) письменників. Чимало лінгвістичних розвідок присвячені аналізу лексичних новотворів Олеся Гончара (Н.Сологуб, Л.Пашко, В.Галич), Павла Загребельного (Т.Юрченко), Миколи Хвильового (Н.Дужик), Михайля Семенка (Г.Вокальчук, І.Браїлко), поетів-шістдесятників (Г.Сюта, В.Герман), поетів-вісімдесятників (І.Олійник), поетів Нью-Йоркської групи (Г.Сюта) та ін. Усебічного вивчення та осмислення потребує також словотворча практика українських неокласиків. Незважаючи на те, що цей аспект мовотворчості поетів уже досліджувався в окремих мовознавчих студіях (М.Кудряшова, Л.Зіневич, Л.Кравець та ін.), комплексне вивчення індивідуально-авторських номінативних одиниць дозволить уточнити основні шляхи й механізми поповнення українського поетичного лексикону ХХ ст., сприятиме здійсненню теоретичних узагальнень щодо специфіки оказіональної номінації.

Серед актуальних завдань сучасної лінгвостилістики виділяються, зокрема, такі: вивчення можливостей семантичних груп лексики в передачі оцінного змісту висловлюваної думки [2: 265], виявлення мовних засобів посилення емоційної виразності художнього тексту. Одним із таких засобів є індивідуально-авторські слова, зокрема прикметники. У пропонованій статті аналізуються емпірійні прикметники-новотвори, виявлені у творчій спадщині (оригінальних поезіях та перекладах) українських неокласиків – М.Зерова, М.Драй-Хмари, Юрія Клена, М.Рильського, П.Филиповича. Завданням дослідження є: виділення основних лексико-семантичних груп (ЛСГ) інновацій, аналіз їх семантичних особливостей, виявлення виразально-зображальних можливостей ад'єктивів.

У семантичній класифікації якісних прикметників, запропонованій А.Шраммом [8:24], виділяються два їх підкласи: емпірійні та раціональні. Критерієм розмежування різновидів емпірійних прикметників є те, яким органом чуття сприймається та чи інша ознака. Залежно від цього підклас аналізованих ад'єктивів членується на декілька угруповань, серед яких виділяються прикметники, які позначають ознаки, що сприймаються органами: а) зору; б) слуху; в) нюху; г) смаку; д) дотику.

У поетичному доробку неокласиків найбільшу кількість становлять індивідуально-авторські прикметники, які позначають ознаки, що сприймаються органами зору. Новотвори цього угруповання організовуються у шість ЛСГ: 1) прикметники-кольороназви; 2) прикметники, які позначають ознаки об'єктів щодо блиску; 3) прикметники, які позначають різну освітленість навколишнього середовища/предмета; 4) прикметники, які позначають форму, обриси об'єктів; 5) прикметники, які вказують на кількісну характеристику; 6) прикметники, які позначають ознаки об'єктів щодо розміру.

Найактивніше інноваціями поповнювалась ЛСГ кольороназв, які вже були предметом аналізу в окремій статті [1: 332-334]. За значенням індивідуально-авторські прикметники цієї групи розподіляються на дві підгрупи: 1) номінації власне кольоративної семантики: *шафіровий, жовтожарний* (М.Драй-Хмара), *мідяно-ржавий, полум'ястий* (Юрій Клен), *золото-сизий* (П.Филипович) та ін.; 2) номінації, у яких ознака кольору поєднується з іншою, некольоративною: *розкішно-пурпуровий, суворо-чорний* (Юрій Клен), *зворушливо-білий, оксамитово-чорний* (М.Рильський), *срібно-вечірній* (М.Зеров) та ін. З-поміж новотворів першої підгрупи привертають увагу новотвори *шафіровий, жовтожарний*, утворені від застарілих слів *шафір* 'сапфір' та *жовтожар* 'оранжевий колір' [6: 489]. Призабуті в сучасному вжитку, застарілі слова та похідні від них освіжають поетичне мовлення і, як наслідок, збуджують уяву читачів. Серед індивідуально-авторських ад'єктивів, у яких ознака кольору поєднується з іншою,

некольоративною, найпоширенішими є ті, де колірна якість супроводжується емоційно-оцінним значенням: *зворушливо-білий, ніжно-синій* (М.Рильський), *самотньо-синій, лірично-синій* (Юрій Клен), *холодно-жовтий* (П.Филипович) та ін.

ЛСГ прикметників, які позначають ознаки предметів щодо блиску, формують інновації: *іскрястий*, (Юрій Клен), *сліпучо-синій, блискуче-загадковий* (М. Рильський), *переливчато-пишний* (М. Зеров). У складних прикметниках цієї групи ознака щодо блиску поєднується з психологічним сприйняттям: *блискуче-загадковий*, естетичною оцінкою: *переливчато-пишний* чи кольором: *сліпучо-синій*.

До ЛСГ прикметників, які позначають різну освітленість навколишнього середовища/предмета, належать інновації: *кромішно-темний, широко-осяйний* (М. Зеров), *промінно-голубий* (М. Рильський). Новотвір *кромішно-темний* виник унаслідок структурної видозміни фразеологізму “*кромішня темрява*” – непроглядна, безпросвітна пільма, темрява. Зберігаючи семантику мотивуючого словосполучення, відфраземні деривати посилюють свій виражальний потенціал завдяки оновленій формі: “...*І грецький текст (мій ворог заклятий)/ Лежить як сфінкс, як загадка таємна,/ Темніє в очах, немовби з хати/ Я в морок вийшов кромішно-темний*” (“PERI TU THUKIDIDU”). Зауважимо, що оказіональні слова такого зразка рідко трапляються в словнику неокласиків.

У складному прикметнику *широко-осяйний* ознака освітленості поєднується з ознакою величини, а у новотворі *промінно-голубий* – з кольоративною.

Значною за обсягом є ЛСГ прикметників, що позначають форму, обриси об’єктів. При цьому в основу номінацій були покладені ознаки, притаманні живим істотам (у т. ч. й міфічним): *крутолобий, плескоголовий* (М.Рильський), *товстом’ясий, кошлатогривий* (М.Драй-Хмара), *косолобий, безчубий* (Юрій Клен), *хоботуватий, півриб’ячий* (М. Зеров) та неживим предметам: *розпадистий, гострокремнистий, косострунний, крюкуватий* (М. Зеров), *бездахий*, (Юрій Клен). Переважна більшість новотворів цієї групи позначає форму складової частини об’єкта як ознаку цілого, напр.: *плескоголові щуки, косолобий Вій, кошлатогривий кінь* та ін. Майже всі інновації вживаються в прямому значенні і виконують номінативну функцію. Окремі новотвори набувають у контексті експресивного навантаження. Так, у семантичній структурі оказіонального слова *півриб’ячий* конотативні семи негативної оцінки актуалізуються саме в контексті. Індивідуально-авторський прикметник створено для характеристики міфічної істоти, яка мала тіло, схоже до риби: “*Що за створіння з холодою й туману!/ І то ж і ще подобається людям/ Таке півриб’яче, драглисте диво!*” (“Балладина”, перекл. із Ю.Словацького).

Чисельну ЛСГ формують прикметники, які вказують на кількісну характеристику складових частин позначуваних об’єктів: *триязикий, тритільний, стоворотий, п’ятистравний, двозубий, семигорбий* (М. Зеров), *многоокий, многохвостий* (М. Рильський), *чотиригрудий, столатий, стовухий, стодимний* (Юрій Клен). Більшість новотворів позначають особливості будови об’єктів і виконують номінативну функцію. Такі інновації властиві переважно творчості М.Зерова.

З-поміж індивідуально-авторських прикметників аналізованої групи виділяються композити з першою числівниковою основою *сто-*, особливістю яких є те, що вони вказують на не точно визначену кількість, а на наявність значної міри чогось, виражають вищу міру вияву ознаки [5: 9], напр.: “*Літак шулікою ширяє:/ Що там бетон і що граніт,/ Коли країну крає/ Стодимний динаміт!*” (“Синові”). Інновації *стовухий, столатий* уходять до складу т. зв. метафор-загадок. На думку фахівців, такі конструкції здатні не лише створити художній образ, а й дати містку характеристику конкретної реалії. Разом з тим автор залишає читачеві можливість творчої інтерпретації нового слова [4:10], пор.: “*Тільки десь у полі глухо/ знову вітер-завірюха,/ знову демони стовухі:/ “О, ми чуєм,/ ми чатуєм”* (“Попіл імперій”); “*Тоді підвісь столатий гад,/ Робив собі з злочинців добір/ І, всю тебе повивши в чад,/ Почав кігтями дерти здобич...*” (“Україна”).

До ЛСГ прикметників, що позначають ознаки об'єктів щодо розміру, належать інновації: *неосяжно-великий* (Юрій Клен), *неокраєний* (М. Зеров), *незміряний, довгоухий, довгорукавий* (М. Рильський). Інтегруючою в структурі таких інновацій є сема 'розмір'. Новотвори *неокраєний, незміряний, неосяжно-великий* вживаються для означення великих розмірів, які не піддаються виміру. У складному прикметнику *неосяжно-великий* ознаку, виражену другим компонентом композита, уточнює, доповнює перший компонент. Аналізовані прикметники вступають у синонімічні відношення між собою, уживаючись для передачі великого, неосяжного розміру об'єктів.

Порівняно з інформацією, яку людина сприймає органами зору, відсоток знань про світ, отриманих за допомогою слуху, є значно меншим (90% і 9% відповідно) [3: 4]. Приблизно таке ж співвідношення простежується в кількісному зіставленні груп "зорових" та "слухових" прикметників-новотворів. Однак у поезії звукові образи, так само як і зорові, сприяють реалізації естетичної функції мови і є не менш значущими.

Серед індивідуально-авторських прикметників, які позначають ознаки, що сприймаються органами слуху, виділяється декілька семантичних підгруп. Інновації *буйно-голосний* (М.Зеров), *тисячогромий, стогромий* (Юрій Клен), *обережно-тихий* (М.Рильський), *шепотливий* (П.Филипович) вживаються для позначення сили звучання. Новотвори цієї підгрупи можна розподілити у два антонімічні ряди за ознаками 'гучний' (*буйно-голосна веселість, тисячогромий вихор, стогромий хораль*) – 'тихий' (*обережно-тихий спів, шепотливі слова*). Характерно, що ад'єктиви, у семантичній структурі яких наявний компонент 'гучний', створювались авторами для вираження вищої міри вияву ознаки, тобто для відтворення дуже голосних звуків.

До підгрупи прикметників, які позначають тембр звуку, належать інновації *тремтячо-металевий* (М.Драй-Хмара), *дзвінкокопитий* (М.Зеров). У семантичній структурі цих новотворів виділяється сема 'дзвінкий'.

Наступну підгрупу формують прикметники, які позначають особливості звучання предмета як його характерну ознаку: *журкотливий, кликучий* (М.Зеров), *плескучий* (Юрій Клен). Інновації цієї підгрупи вживаються для позначення звуків, які утворюються внаслідок певних дій істот чи неістот, і є їм об'єктивно властиві. Причому ця ознака виявляється під час або внаслідок певної дії об'єкта чи на об'єкт: *журкотлива течія, кликучі зграї, плескучі струмки*.

В індивідуально-авторському прикметнику *переливчасто-лукавий* (М.Рильський) звукова характеристика поєднується з вказівкою на рису вдачі.

Виникнення інновацій аналізованої ЛСГ зумовлене прагненням поетів виразити певну ознаку на основі власних асоціацій, відтворити відтінок індивідуально сприйнятого звуку. Такі новотвори виконують номінативну функцію, відображаючи особливості авторського світосприйняття.

Меншою за обсягом є ЛСГ одоративних прикметників: *смадний, затхло-теплявий* (Юрій Клен), *медяно-запашний* (М.Драй-Хмара), *задушливо-тяжкий, струмисто-запашний, безумно-запашний* (М.Рильський). Такі інновації не лише характеризують запах, а й виражають оцінку його. Новотвори можуть позначати приємні запахи (*струмисто-запашна вода, безумно-запашна весна, медяно-запашна роса*) або неприємні (*смадна сукровиця, затхло-теплявий дух, задушливо-тяжкий асфальт*). Наявність у семантичній структурі одоративних прикметників оцінних сем сприяє експресивності контексту, у якому вони вживаються, пор.: "А я рушаю в путь — нову стрічать весну,/ Скромнішу, а проте безумно-запашну" ("День останній"); "І брякли мертві лиця/ — Пухкі опуки щік — / У смадній сукровиці,/ Мов в'язки стиглих фіг" ("Україна").

Невеликою щодо кількості є ЛСГ прикметників, які позначають смакові якості предметів: *медово-солодкий, переспіло-солодкий* (М.Рильський), *кислявий, гіркавий* (Юрій Клен).

ЛСГ прикметників, які позначають ознаки, що сприймаються на дотик, представляють

інновації: *холодно-росяний, блаватовий* (М.Драй-Хмара), *вогко-гарячий, пуховистий, пухнатохвостий* (М.Рильський). Новотвір *блаватовий* походить від застарілого слова *блават* 'шовкова тканина блакитного кольору'; узагалі шовк і вживається в значенні шовковисті, м'які. Складні прикметники аналізованої ЛСГ, як і композити попередніх груп, окрім загальної функції – створення експресивності, — одночасно виконують також інформативно-називну функцію. Такі інновації в компактній формі (одним словом) позначають те, що виражають словосполучення, на базі яких вони утворені.

Як бачимо, серед емпірійних прикметників у творчості неокласиків найпоширенішими є ад'єктиви, які позначають ознаки, що сприймаються органами зору. З-поміж новотворів цього угруповання найчисельнішими є ЛСГ прикметників-кольороназв; прикметників, які позначають форму, обриси об'єктів; прикметників, які вказують на кількісну характеристику. Вагомою щодо кількості є також ЛСГ інновацій, які позначають ознаки, що сприймаються органами слуху. Порівняно малочисленними є ЛСГ прикметників, які позначають смакові ознаки, та прикметників, які позначають різну освітленість навколишнього середовища/предмета. Значна частина емпірійних ад'єктивів вирізняється експресивністю, породжуваною різними чинниками: метафоричним уживанням, наявністю в семантичній структурі оцінних сем, поєднанням семантично віддалених компонентів у складних словах, структурній видозміні.

Подальше комплексне вивчення специфіки індивідуально-авторських прикметників дозволить поглибити теоретичні аспекти дослідження оказіональної номінації в поетичному лексиконі ХХ століття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаврилюк Н.В. Семантична структура та функціонування індивідуально-авторських прикметників-кольороназв у творчому доробку неокласиків// *Культура народів Причорномор'я*. – Сімферополь: Таврический национальный университет им. В.И.Вернадского, 2002. – С. 332-334.
2. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності: (стилістика та культура мови). – К.: Довіра, 1999. – 431с.
3. Индюков М. С. Психологические аспекты восприятия звукоизобразительной информации: Автореф. дисс. ... канд. психол. наук. – К.: 1976. – 20 с.
4. Кравець Л.В. Семантико-граматична структура метафори (на матеріалі поетичних творів М.Зерова): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К.: 1997.
5. Рудь О.М. Структура, семантика та функціонування складних прикметників в українському поетичному мовленні ХХ ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К.: 2002.
6. Словарь української мови: В 4 т. – Т. 1/ Упоряд. Б. Грінченко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958.
7. Словник української мови: В 11 т. – К.: Наук. думка, 1970-1980.
8. Шрамм А.Н. Очерки по семантике качественных прилагательных. – Л.: 1979.

Резюме

У статті розглядаються емпірійні індивідуально-авторські прикметники, представлені в поетичному доробку неокласиків. Виділяються основні лексико-семантичні групи цього підкласу. Аналізуються особливості семантики інновацій конкретних ЛСГ. Звертається увага на особливості функціонування новотворів у тексті.

Summary

The article is devoted to the occasional adjectives, which are represented in the poetical works of the neoclassics. The main lexico-semantic groups of this connection are distinguished. The peculiarities of the meaning of the innovations of each of the distinguished groups are analysed. Paid attention

ЗМІСТ

Розділ I. Граматична будова мови. Проблеми синтаксису	
<i>Шульжук К.Ф.</i> До питання про еквіваленти речення	3
<i>Федчук Л.І.</i> До питання про типологію предикативних одиниць.....	7
<i>Степаненко М.І.</i> Семантична структура, формально-граматична будова і функціональні можливості речень із локативно-транзитивним типом детермінації.....	14
<i>Шкарбан Т.М.</i> Про довжину предикативних одиниць у структурі складних конструкцій з однорідною супідрядністю	20
<i>Кузьмич О.О.</i> Синтаксична норма як лінгвістична проблема.....	24
<i>Давнюк С.В.</i> Вивчення багатоконпонентних сурядно-підрядних речень: формально-граматичний аспект	27
<i>Жагальяк І.М.</i> Комунікативні моделі зі звуконаслідувальними словами та їх семантичні експоненти	31
<i>Шульжук Н.В.</i> Репліка як компонент діалогічної єдності	36
<i>Щербачук Н.П.</i> Адвербальні синтаксеми в семантично ускладненому простому реченні діалогічного мовлення	39
<i>Сербіна Т.Г.</i> Прийоми використання прецедентних текстів у газетних заголовках	44
Розділ II. Морфологічний рівень мовної системи	
<i>Мединська Н.М.</i> Лексико-семантична група дистрибутивних дієслів активної дії	49
<i>Куликова В.Г.</i> Мовні засоби відтворення спонування в українській мові	54
<i>Войцешук Л.А., Мандрик Н.В.</i> Субстантивація прикметників у слов'янських мовах і власні імена.....	58
Розділ III. .... Актуальні проблеми лексикології та лексикографії	
<i>Вокальчук Г.М.</i> Складні випадки лексикографічного опису індивідуально-авторських новотворів	63
<i>Гаврилюк Н.В.</i> Емпірійні індивідуально-авторські прикметники у творчості неокласиків.....	69
<i>Дуденко О.В.</i> Паремії: знаки чи символи?	73
<i>Кірілкова Н.В.</i> Українська символіка в поемах Ліни Костенко.....	78
<i>Будз І. Ф.</i> Роль “кольорових” компонентів фразем як етнографічних та національно-культурних маркерів	80
<i>Крижанська О.М.</i> Джерела збагачення української колірної лексики	84
<i>Степанова О.І.</i> Лінгвопоетика як об'єкт мовознавчого дослідження	93
<i>Копера О.С.</i> Проблема мовностилістичної норми використання метафори поетками 90-х років ХХ століття.....	98
<i>Школяренко В.І.</i> Динамічні аспекти фразотворчої активності компонентів фразеологізму.....	106
Розділ IV. Системні питання лінгвогеографії	
<i>Євтушок О.М.</i> Питання системного дослідження лексики західнополіського діалекту. Явище полісемії.....	110
<i>Мазяр В.М.</i> Структура і семантика лексики ткацтва у західнополіських говірках	

української мови.....	115
<i>Демешко І.М.</i> Топонімізація основ типів поселень північно-східного Полісся....	120
Розділ V. Мовознавство і школа	
<i>Хом'як І.М.</i> Питання орфографії в програмах із рідної мови	128
<i>Ковальчук Н.П.</i> Лінгвістичні принципи української пунктуації.....	133
<i>Шевчук Т.Б.</i> Робота зі словами родо-видової семантики на початковому етапі навчання української мови	138
<i>Петрук О.М.</i> Реалізація принципу функціональності в навчанні рідної мови як лінгводидактична проблема	144
<i>Антончук О.М.</i> Ефективність методу вправ на уроках вивчення орфографії.....	147
Рецензії	
<i>Хмель В. А.</i> До вивчення фольклору регіонів України. Рецензія на працю доктора філологічних наук, професора Романа Кирчіва “Із фольклорних регіонів України: нариси й статті”	150
Відомості про авторів	156

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Мовознавчі студії

Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 11

Упорядкування та наукове редагування

Олександри Якимчук,

Оксани Кузьмич

Макет та комп'ютерна верстка *Вікторії Кравчук*

Обкладинка *Олексія Литвина*

Рекомендовано до друку вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол №2 від 26 вересня 2003 р.)

Макет, верстку, дизайн здійснено в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету

Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра української мови, тел. 26-17-79
вул. Остафова, 31

Підписано до друку 26.09.2003. Формат 60x84 1/8.
Папір офсетний. Гарнітура Times Roman Cyr.
Умов. друк. арк. 19, 0. Наклад 200 прим. Зам. № 29/1

Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 11. – Рівне: РДГУ, 2003. – 155 с.

У збірнику вміщені статті з проблем українського мовознавства науковців, аспірантів кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету та науковців інших ВНЗ. Основні теми поданих публікацій стосуються актуальних питань граматики і лексикології, словотвору та лінгвістики тексту.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів-філологів.

ISBN 966-72-81-04-9

ББК 81
УДК 811.161.2